РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота, 10-го серпня 1918. Ч. 95. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, August 10, 1918. No. 95.

ВЕЛИКИЙ НАСТУП АЛІЯНТІВ НА СХІД ВІД АМЕНУ.

Злучені Держави приготовляють на 1919 р. армію в силі 5,000.000.

Департамент війни видав розпорядженя в справі безпроволочного організованя славянського леґіону.

Російське большевицьке правительство мало виповісти війни Англії і Франції.

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ОРГАНІЗУЮТЬ 5-МІЛІОНОВУ АРМІЮ.

Американська армія у Франції буде виносити на другий рік 4.000.000.

ВАШІНГТОН, 7. серпня. — **„4-міліонова армія американських жовнірів на боевім фронті у Франції запевнить повну побіду аліянтів".**

Таку заяву зложив ґен. Марч, шеф американського головного штабу, на засіданю військової комісії в сенаті, поясняючи конечність нового пляну в справі поширеного побору рекрутів.

ЧЕРЕЗ ЗМІНУ ЩОДО ВІКУ РЕКРУТІВ (ВІД 18 ДО 45 ЛІТ) АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ БУДЕ ПІДВИСШЕНА НА 5,000.000 ЛЮДИЙ.

Згідно з основним пляном головного штабу військова сила в Злучених Державах не буде переходити число 1,000.000, натомісць Злучені Держави будуть мати слідуючого літа, коли розпічнеть ся загальний наступ аліянтів, 4,000.000 людий у Франції.

ДЕПАРТАМЕНТ ВІЙНИ ВИДАВ РОЗПОРЯДЖЕНЯ В СПРАВІ ОРГАНІЗАЦІЇ СЛАВЯНСЬКОГО ЛЕҐІОНУ.

Леґіон буде складати ся з добровольців Чехо-Словаків, Югославян, Русинів і инших в Австро-Угорщині поневолених народів.

ВАШІНГТОН, 8. серпня. — **Департамент війни проголосив нині розпорядженя в справі безпроволочної мобілізації славянського леґіону в таборі Вадсворт, Спартанбурґ, С. К., згідно з недавно ухваленим військовим законом.**

В розпорядженю сказано, що до славянського леґіону можуть зголошувати ся добровольці Югославяни, Чехо-Словаки, Русини і инші поневолені народи, яких бажанем е бороти ся против Німеччини і Австро-Угорщини.

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

НАСТУП АЛІЯНТІВ НА СХІД ВІД АМЕНУ.

Взято кілька тисяч полонених і здобуто богато гармат.

ЛОНДОН, 8. серпня. — Англійський урядовий рапорт звучить:

Денний рапорт: **Нині досьвіта англійська четверта армія і французька перша армія під командою ґенерала Гейґа перевели наступ на широкім фронті на схід від Амену. Перебіг наступу є доси вповні вдоволяючий.**

Нічний рапорт: Воєнні операції, які розпочали французька перша армія під командою ґен. Дебендрі і англійська четверта армія під командою ґен. Ровлінсона, відбувають ся успішно. Угруповане війск переведено під заслоною ночі зовсім несподівано зі сторони неприятеля.

На даний знак французькі, канадійські, австралійські і англійські дивізії, яким помагало велике число англійських тенків, розпочали наступ на 20-милевім фронті. Неприятеля заскочено несподівано. Союзні війска посунули ся здовж цілої боєвої лінії скоро наперед.

Опір німецьких дивізій зломано по завзятій боротьбі. Наші війска взяли богато полонених і здобули значне число гармат.

Французькі війска переправили ся через ріку Авр і помимо сильної оборони здобули становища неприятеля.

На північ від ріки Соми союзні війска вже перед полуднем осягнули свої цїли. На полудне ріки Соми неприятель ставив сильний опір. Прийшло до дуже тяжкої боротьби. Нашим війскам удало ся остаточно перемогти неприятеля.

Наші війска находять ся тепер на лінії Плесіе-Розенвіе-Бокур-Фрамервіль-Шіпілї-Морлянкур.

На разі годі оцінити числа полонених, але в кождім случаю їх число виносить кілька тисяч. Таксамо попало ся в наші руки значне число гармат.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯДОВИЙ РАПОРТ.

БЕРЛІН, 8. серпня. — **Урядовий німецький рапорт звучить: „Англійці перевели на боевім фронті між ріками, Анкр і Авр, сильний наступ і вдерли ся в наші становища".**

7.000 ПОЛОНЕНИХ І 100 ГАРМАТ.

ЛОНДОН, 8. серпня. — **Ґен. Гейґ не подає у своїм урядовім звіті точного числа полонених і здобутих гармат, але Бонар Лов подав в англійськім парляменті до відома отсей початковий вислід наступу;**

„До 3-тої години пополудни наші війска осягнули на 21-кільометровім фронті всі свої цїли. Число полонених виносить 7.000, а число здобутих гармат 100.

„Наші війска посунули ся 4 до 5 миль наперед, а в одніи місци навіть 7 миль".

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО МАЛО ВИПОВІСТИ ВІЙНУ АЛІЯНТАМ.

СТОКГОЛЬМ, 8. серпня. — **Російське большевицьке правительство проголосило істноване военного стану між Англією і Росією,** як се доносить з певним застереженем телеграма, поміщена в берлинській часописи „Льокаль Анцайґер".

Петроградська часопись „Правда" заявляє, що російська республика мусить злучити ся з Німеччиною, щоби перевести боротьбу проти колишних союзників.

Большевицький міністер війни, Лев Троцький, як доносить телеграма, мав видати приказ, в якім проголосив Англійців, Французів і Чехо-Словаків ворогами російської републики.

Правительство большевиків тратить силу в північній Росії.

КАНДАЛЯСКА, 7. серпня. — Новоутворене правительство в Архангельску обіймило під свою контролю також мурманське побереже і робить приготованя навязати дипльоматичні фінансові і промислові зносини з чужими державами яко північно-російська держава.

Люди, які стоять на чолї нового правительства і які є представниками шістьох російських північних губерний, проголосили, що їх задачию є привернути в Росії дійсну демократію.

Відділи „білої сторожі", зложені з добровольців, дають поміч війскам аліянтів, які наступають на війска большевиків, утікаючих на полудне від Архангельска.

Архангельське правительство увязнило большевицьких провідників, які остали в місті. Большевицький комісар, Зінкевич, зістав убитий. Впрочім зміна в правительстві відбула ся без проливу крови.

Заки війска аліянтів висіли в Архангельску, місцеві большевики видали відозву до війска, взиваючи їх до насильств супроти горожан, походячих з держав аліянтів.

Д. Р. Френсіс, американський посол для Росії, повернув нині з Мурманська і позістане в Кандаляскі. Надіють ся, що небавом всі посли аліянтів перенесуть ся до Архангельска.

Війска аліянтів машерують на Вологду.

ЛОНДОН, 8. серпня. — Після занятя Архангельска аліянтами большевицькі війска уступили за ріку Двину. Дня 4. серпня були вони вже прогнані головно при помочи огню гармат. **Від того часу відділи війск аліянтів посувають ся скоро на полудне в напрямі Вологди.**

Аліянтам удало ся без великого труду перемогти війска большевиків в Архангельску, які числили разом всего 8.000 людий. Вони складали ся з 1.500 зоружених большевиків, 400 Лятишів, 900 Німців і 5.000 робітників. Аліянтам попала ся значна скількість зелізничих возів, а також дві батерії тяжких гармат.

Троцький закидає архангельському саветови зраду.

АМСТЕРДАМ, 7. серпня. Лев Троцький, большевицький міністер війни, видав проклямацію, в якій вважає зрадниками і заслугуючих на кару смерти всіх тих представників савета, які опускають свої становища, заки ще вичерпали всі можливі средства оборони, як се доносить телеграма з Москви до Берліна.

Сю проклямацію видав він з нагоди занятя аліянтами Архангельска і утечі савета. Троцький видав наказ всіх тих членів архангельського савета, яких можна би вважати дезертирами, увязнити і поставити перед революційний трибунал.

Німеччина передвиджує упадок большевиків.

ПАРИЖ, 7. серпня. — Говорячи про становище Німеччини супроти большевицького правительства, півурядовий орган „Норддайче Альґемайне Цайтунґ" заявляє, що берлінське правительство поробило всі конечні кроки, щоби упадок большевицького правительства не приніс йому несподіванки. **„Се справа,** — пише дальше часопись — **не справляє великого клопоту німецькому правительству, бо хтонебудь в Росії захопить власть у свої руки, мусить з конечности зголосити ся на берестейський мировий договір".**

Німці згромадили у Финляндії 50.000 війска.

ЛОНДОН, 8. серпня. — Німецькі війска на північ від финського заливу одержали нові скріплення. Їх силу оцінюють на яких 50.000 людий. Сі війска є готові до наступу на мурманське побереже. Здовж мурманської зелїзниці прийшло вже до ряду поменьших боїв.

Др. Гельферіх в Берліні на конференції.

АМСТЕРДАМ, 8. серпня. — Др. Гельферіх, німецький посол для Росії, прибув до Берліна, щоби подати точний звіт з положення в Росії, як се доносить телеграма з Берліна.

Німецький посол опустив Москву вчера.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нові німецькі услівя мира.

БЕРНО (Швайцарія), 7. серпня. — Відповідаючи недавно на запит послів правиці в німецькім парляменті, **німецький канцлер, Гертлінґ, заявив, що Німеччина має намір задержати Бельґію так довго, доки аліянти не сповнять цїлий ряд услівій, якого сповнення домагають ся центральні держави.**

Нові мирові услівя, подані канцлером, є слідуючі:

Признане цілости Німеччини, яка була перед війною.

Зречи ся всяких претенсій зі сторони Франції до Альзації і Льотаринґії.

Зворот німецьких кольоній або відповідне винагородженє.

Признане цілости Австро-Угорщини та териториальних і економічних користий, які вона набула через мир в Букарешті.

Признане мирового договору, заключеного в Берестю Литовськім.

Признане Курляндії, Лівонії, Естонії і Литви яко сфери німецьких впливів.

Аліянти зобовязують ся заплатити Німеччині відшкодоване.

Аліянти мають згодити ся на німецьке розвязане польського питаня.

Свобода на морі.

Аліянти мають занехати всякого рода бойкот супроти Німеччини.

Італія має зречи ся своїх претенсій до Адрійського моря.

Німецький міністер маринарки мав уступити.

ЦЮРІХ (Швайцарія), 6. серпня. — Адмірал Капеле, німецький міністер маринарки, має небаром уступити, як се доносять телеграми з Берліна до штутґарської часописи „Таґеблят" і до „Авґсбурґер Цайтунґ".

Адмірал Капеле прийшов був в 1916 р. на місце Тірпіца. Його резиґнація стоїть відай в злуці з уступленем адмірала Гольцендорфа, шефа німецького штабу маринарки.

Прибічну сторожу коло цісаря подвоєно.

ЛОНДОН, 2. серпня. — Кореспондент, — „Дейли Експрес" доносить, що зі страху перед замордованим німецького цісаря здвоєно силу його прибічної сторожі.

В ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Населене Польщі зменьшило ся о 3½ міліона людий.

ЛОНДОН, 8. серпня. — Польські часописи доносять, **що населене в польськім королівстві зменьшило ся підчас війни з 14 міліонів на 10½ міліона.**

Смертність значно змогла ся. Велике число Поляків покидає свій край задля тяжких услівій житя під німецьким пануванєм.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЗЕЛІЗНИЧИЙ СТРАЙК МАЛИ ВИКЛИКАТИ МОСКОВСЬКІ АГЕНТИ.

Страйковий комітет поставив міністра зелізниць і богато инших осіб на листі засуджених на смерть.

АМСТЕРДАМ, 7. серпня. — **Слідство, переведене в Києві, виказало, що зелізничий страйк на Україні був спричинений заграничними впливами та що був звернений проти українського правительства і центральних держав,** як се доносить „Норддайче Альґемайне Цайтунґ".

Богато ворожих агентів з Великоросії, які нині находять ся у вязниці, подає дальше часопись, **належать до тайної організації, яка має до своєї розпорядимости великі фонди.**

Одна з відозв такої організації звучить:

„Неприятель рабує нас і краде наш хліб, щоби дальше продовжати війну. Все те спричинює опізнене революції на заході.

„Товариші! Ми досить натерпіли ся від цісарських псів. Здержіть рух на зелізницях і поможіть тисячам зоружених селян в дану хвилю займити міста".

Часопись доносить дальше, що робітники зробили невдачний замах на житє українського міністра зелізниць, Бітенка. Страйковий комітет видав осторогу, що богато високих урядників поставлено на листу засуджених на смерть. Власти перевели масове арештоване і богато осіб покарано смертию.

Останні вісти доносять, що страйк щораз більше упадає.

УБИЙНИК СТЕШЕНКА УТІК.

Вістка про замордоване Терещенка не потверджена.

ЛОНДОН, 7. серпня. — **Стешенко, бувший міністер просьвіти в українськім кабінеті, згинув недавно від револьверової кулі на улиці в Полтаві,** як се доносить телеграми з Копенгаген. Телеграма додає, **що убийник утік.**

Доси нема потверджения вістки про замордоване бувшого російського міністра загр. справ, Терещенка. Заходить можливість, що через подібність назв деякі телеграми подали мильно вістку про замордоване Терещенка замісць Стешенка.

В ДОНЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

КОНГРЕС ДОНСЬКИХ КОЗАКІВ НАЗНАЧЕНИЙ НА 15. СЕРПНЯ.

Большевицькі війска на Кавказі находять ся в безвихідним положеню.

АМСТЕРДАМ, 7. липня. — **Ґен. Денікін, бувший шеф штабу російських війск, який на чолі козацьких війск бореть ся проти большевицького правительства, загнав большевицькі війска у тісний кут між Таманом (Закавказе) і Катеринодаром (Кубань),** як се доносять вісти з Києва. Новоросійск, пристань на східнім побережу Чорного моря, є одинока більша місцевість, яка ще находить ся в руках большевиків, котрих війска є тепер зовсім здеморалізовані.

Київські часописи доносять, що великий конґрес донських козаків розпічнеть ся дня 15. серпня в Новочеркаску.

НА СИБІРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ НА СИБІРИ БУДЕ ЧИСЛИТИ НАРАЗІ 10.000 ЛЮДИЙ.

Ґенерал-майор Ґрейвс командантом американських війск на Сибірі.

ВАШІНГТОН, 7. серпня. — **Ґенерал-майор Ґрейвс обійме команду над американською армією, яка має відійти на Сибір,** як се заявив нині ґен. Марч, шеф головного американського штабу.

Американська армія буде наразі складати ся лише з двох правильних полків піхоти, які будуть становити ядро цілої армії. Сими полками є 27. полк і 31. полк, які вже находять ся в дорозі з Филипин до Владивостока. Сила армії буде відтак постепенно збільшувана аж до тої величини, яка покажеть ся конечною для переведеня своєї задачи.

300 міліонів рублів на боротьбу проти Чехо-Словаків.

АМСТЕРДАМ, 6. — Большевицьке правительство в Москві ухвалило 300 міліонів рублів на війну з Чехо-Словаками, як се доносять вісти з Берліна.

У Вологді відкрито протиреволюційний заговір. 60 офіцирів арештовано.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучати моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

НА ПОЛІТИЧНІ ТЕМИ.

[illegible]

„Всеславянська ідея" і Українці. — Раси й інтереси. — Не вертаймось назад, але ідім вперед.

Тому 15 сот літ Славяни творили ще одно море; ще жили яко одно племя в околицях горішного Дніпра (де тепер північна Україна і Білорусь), але опісля відтам розійшлись на всі сторони та утворили 7 окремих славянських народів.

Тому яких 100 літ найбільший московський поет, Александер Пушкін, сказав так: „Чи зіллють ся славянські ріки в рускім (московськім) мори? — ось питанє".

Значить, московський поет вважав розхід Славян на всі сторони за варяцтво, але був би їм се дарував, як би по 1400 літах прийшли були до розуму і зійшли ся знова до одного моря, яке вправді мало би змінену назву зі „славянського" на „руске", але всетаки море, а що море то не ріки, річ ясна.

Протягом сотки літ, до теперішної хвилі, поетичні і розмашисті слова Пушкіна нераз витано гостинно в політичних програмах серед декотрих Славян. Ріжно ті слова витано, всіляко їх представлювано і розмаїто їх голошено, але ідея ніби була тасама і буцімто ціль була написана тасама: єдність Славянщини.

Однак мимо тої ріжноманітности всеславянська ідея „не тішила ся" успіхом. Усяка славянська ріка плила собі, спокійно чи бурливо, своїм власним руслом і до свого моря, а „славянського моря" ані в гадці не мала.

І здавало ся, пропала всеславянська ідея, а всеславянське море так висохло, що міг би ним перейти Мойсей зі своїм вибраним народом.

Аж ось, дня 30-го мая с. р., в день квітчаня гробів, показалось над озером Мішіґен, в Шікаґо, Ілл., що всеславянська ідея ще не пропала, та що славянське море ще має воду.

Там зійшли ся ріжні Славяни, піднесли забуту ідею та обіцяли собі здійснене великої славянської ідеї вже в недалекій будучности.

• • •

Я не є ворогом славянства і не хотів би, аби його ідея, піднесена над озером Мішіґен, мала пропасти над славянськими ріками в Европі, але я тут нізщо не пораджу; не то я але тисячі і міліони нас Славян в Америці не потрафлять спрямувати славянських рік до одного славянського моря.

Славянські ріки пливуть собі своїм бігом: — себто, славянські народи живуть собі своїм житем і кождий пливе собі до свого моря, себто до своєї ціли. Хто хоче дійти до того моря, нехай тримаєть ся пословиці: „Іди за рікою, а дійдеш до моря".

В нинішних часах, ще більше як в давнійших, расове походжене народів не грає ролі в міжнароднім політичнім або економічнім житю.

Теперішна війна є одним з доказів, що раси не грають ролі в міжнародних відносинах. Ґермани воюють проти Ґерманів; Романи проти Романів; Славяни проти Славян; Турани проти Туранів.

Чому се так?

А тому, що інтереси поодиноких народів, або частии їх, не уложились після расового походженя, але після ґеоґрафічних, політичних, економічних і національних відносин.

Як би Славяни мали лучитись яко раса, то передівсім повинні би взяти між себе Прусаків, які є переважно славянського походженя (із завойованих і знімчених славянських балтійських племен); а знова, як би наприклад мали лучитись до бою проти раси ґерманської, то мусіли би виступати не лише проти Німців, окрім Прусаків, але і проти Французів, які є переважно ґерманського походженя (особливо в північній части Франції, де ґерманське племя, Франки, завоювало було весь простір і запанувало над ним, а своє імя надало цілому народови і краєви); дальше — проти Англійців, які також є переважно ґерманського походженя (бо ґерманські племена Сакси, а потім Нормани, виперли в Англії кельтійські племена на захід і північ та цілком опанували краєм); опісля — проти Бельґійців, Голяндців і скандинавських народів; вкінци — і проти народу Злучених Держав, де окрім Айришів, Жидів і Славян є самі тільки ґерманські племена.

Сей приклад показує наглядно, до якого абсурду дійшла би тепер боротьба раси славянської проти раси ґерманської.

Славяни мусіли би покинути теперішну війну, а витворити новий расовий славянський фронт проти нового ґерманського фронту.

І що вийшло би з того? Вийшло би таке, що вороги подали би собі руки, а приятелі станули би проти себе.

А все на те тільки, аби зберігти расову єдність.

Для расової єдности мав би Українець іти разом з Поляком, а навіть з Прусаком — воювати проти Бельґії, Англії, а навіть Америки.

Однак сьому не бути. Радше славянське море висохне, ніж би Славяни мали пуститись на такий „расовий абсурд".

Жаден нарід не жертвує своїх житєвих інтересів для расового походженя, отже годі вимагати того і від Славян. Як Ґермани не дивлять ся на своє расове походжене, так і Славяни на нього не зважають. Вони також виросли вже зі свого славянського дитинства і мають свої інтереси як і всі прочі дозрілі народи. І вони таксамо як і всі инші пильнують своїх національних інтересів та не жертвують їх за ніякі расові примхи; а противно — боронять тих інтересів, хоч би проти сусідів одного расового походженя, та входять в союзи і порозуміня з другими народами, хоч би вони були з „чужої" раси.

• • •

Расове походжене стратило вже своє значінє і свою практичну вартість і нині **расової спільности нема.**

Нині Поляк Українцеви дальший ніж Айриш, хоч Поляк сусід і Славянин, а Айриш далекий і Кельтієць. Француз, Швайцарець — Українцеви близший ніж Поляк (говорю про тих Поляків, що стикають ся з Українцями), бо вони демократи і мають однакові засади з Українцем, а Поляк представляє на Україні визискувача і ретроґрада, якого кождий Українець мусить поборювати. Одним словом — **Українець з Поляком не має спільних інтересів, але цілком противні** і мимо славянського „посвояченя" його обовязком є воювати проти Поляка, в інтересі свого народу та в інтересі демократизму.

Поляк (польський шляхтич або його посіпака) може промовляти до Українця, аби „в імя славянства" його не викидав з України; однак Українець знає, що тут зовсім не ходить о якенебудь „славянство", але о **великі земельні посілости на Україні,** отже о інтереси польської дідичівської кляси. Для тих інтересів польський галапас на Україні буде усім, чи треба; буде голосити усяку ідею, якої тільки буде треба, а яка може йому в чімнебудь помогти. Для оборони своїх інтересів тасама шляхта змінила релігію, народність; присягала на вірність Польщі, а потім проти тої Польщі кликала на поміч війска цариці Катерини. Тепер тасама шляхта може бути „славянська", а навіть „українська"; — залежить від того, як зложать ся обставини для оборони інтересів. Але власне длятого, що Українець все те знає і розуміє, він повинен також знати і розуміти, що нема тут жадного „всеславянства", — а тільки **інтерес України вимагає, аби з неї вимести польську і московську шляхту; вимести без милосердя і без усяких „славянських" декламацій.**

Чехи і Словаки (вони вважають себе за один нарід) таксамо підносять славянський „камуфляж" (піддурюване), проповідуючи усім Славянам, аби лучились, а головно боронили Чехів перед Німцями. Чехи є славянського походженя, то правда, але своїм суспільним, промисловим і культурним житем вони близші до Німців ніж до решти Славян. Що Німці Чехів хотять зїсти, то правда, але чеська видержимість залежить від їх культури, а не від славянського оружя. Славянське оружє могло би на якийсь час спинити винародовлене Чехів, але перешкодити на все не могло би. Впрочім, чеські лідери знають, що тут не ходить о чеську, себто славянську, культуру, але о інтерес чеського народу. Чехи є промисловий і богатий нарід, а крім того мають надвишку населеня, яка іде на еміґрацію. Однак від заходу, з полудня і з півночи вони мають проти себе ще сильнійший промислово і фінансово елемент, іменно Німців. Сильнійший все слабшого давить; отже економічно сильнійші Німці беруть верх над економічно слабшими Чехами. Вихід з того для Чехів є: **отворити для них схід; отворити для них „славянське море";** нехай би Славяни забавили ся у „всеславянську ідею" в інтересі чеського промислу і капіталу та чеського кольоніста. На Шлеску Чех може Поляка винародовлювати (там цілі громади польські Чехи чехізують), але се не шкодить їм в інтересі свого промислу і капіталу пускати Славянам „камуфляж" про „всеславянську любов". Се їх інтерес, але інтересу українського, або московського, або білоруського в тім нема, отже годі від тих народів вимагати в тім випадку „славянської любови".

Серби, Хорвати і Словінці, котрі вважають себе за один нарід, мають національний та економічний інтерес в боротьбі проти сильнійших сусідів, Мадярів і Німців, і сей спільний інтерес лучить їх наприклад з Чехами і Поляками. Але політики спосеред тих народів доси провадили таку самолюбну політику, що ніколи не ставали в обороні полудневого Славянина. Східні Славяни, Українці, Москалі і Білорусини, могли би в тім випадку станути до помочи полудневим Славянам, **але вони мають стільки своїх власних справ і боротьби проти других Славян, що рішучо не мають змоги посьвятитись навіть в сім випадку „всеславянській ідеї".**

• • •

Про відносини в недавній „славянській" Росії не буду тут говорити, бо її тепер нема, але скажу про **відносини між східними Славянами, себто Українцями, Москалями і Білорусинами,** які щойно зачинають укладатись.

Хотяй ті народи є славянські і хоч вони близше посвоячені зі собою ніж з другими славянськими народами, то **всетаки їх відносини не уложать ся після расового походженя, але після взаїмних інтересів, головно економічних.**

Першим услівєм, аби ті народи могли зробити між собою який тривкий і стійний союз, чи порозуміне, є се, аби у них був **дійсно демократичний державний устрій.**

Відтак порозуміне легке, а воно дійсно і потрібне.

Як потрібна боротьба Українця проти шляхоцької Польщі, так потрібне порозуміне української демократії з демократією московською і білоруською. І як ся боротьба так і те порозуміне диктує Українцеви — інтерес політичний і національний його народу.

Польща і Чехія є в такім положеню, що не мають змоги утворити сильні та економічно самостійні національні держави. Ввіз сирих матеріялів залежить у них від других держав, а таксамо вивіз їх промислу або заощадженого капіталу. Їх еміґрація мусить іти до чужих країв і вона засуджена на винародовлене.

Инша річ з трома східними народами: Українцями, Москалями і Білорусинами.

Тепер Німеччина загрожує їх економічному розвиткови. Вона лагодить ся забирати від тих народів сирий матеріял для свого промислу: з України уголь і зелізну руду (німецькі економісти кажуть, що німецькі копальні є на вичерпаню; що можуть вистарчити ледви на яких 30 до 50 літ); а з Московщини і Білоруси головно — дерево, лен і конопля. **Се знищило би промисл на Україні, в Московщині і на Білоруси** (на Білоруси доси промислу майже нема жадного); **обідніло би ті краї і зробило би їх зависимими економічно, політично і військово від Німеччини** (Україна між иншим з браку воєнного промислу показала ся безсильною супроти большевицької Московщини).

Для оборони перед сим німецьким замахом на розвиток України, Московщини і Білоруси в будучности — ті краї повинні вже тепер боронитись.

Тут большевицтво і шляхта польська та московська іде на руку Німцям, бо сього вимагає їх інтерес, **але інтерес тих трох народів вимагає, аби вони порозуміли ся і подали собі руки для спільної акції та оборони.**

Промисл український може найскорше розвинутись і найти собі ринок збуту в Московщині та на Білоруси. Однак Україна могла би помагати і тим двом краям розвивати промисл у себе, як би вони за український сирий матеріял платили иншим сирим матеріялом. Розуміеть ся, промислова виміна також моглаб рівноважитись.

Крім того ті три народи мають змогу розвивати ся дальше на полудневий схід і на схід — **на Кавказ і на простору Сибір.**

Вони не потребують надвишки свого населеня посилати на чужину на національну загибіль. Українці і Москалі вже двигнули свою еміґрацію на Кавказ і на Сибір та побудували вже там **сильні і просторі національні оселі,** які будуть мати на будуче дуже велике значінє для обох тих народів; для їх економічного житя і національної сили та розросту.

Вони не можуть покинути кавказьких і сибірських просторів, бо не можуть дбати тільки про нині, але мусять дбати також і про будучність.

А все те можливе тільки на підставі порозуміня тих трох східних славянських народів, не на підставі „славянства", а на основі взаїмних інтересів.

На перешкоді тому стоїть тепер Німеччина і польська та московська шляхта і власне з тими ворогами слід східним Славянам боротись — в імя красшої будучности української, московської і білоруської демократії.

Володимир Б. Лотоцький.

ЛИШЕ ДРІБКУ ЧЕСТИ, ПАНОВЕ ПОЛЯКИ...

Нарешті справу польських рекрутаційних бюр порушила польська газета „Дзєннік Зьвйонзкови" в Шікаго. В ч. 182-ім (з 5. серпня) сеї газети находить ся стаття під заголовком „Чого хочуть Українці?" і в сій статі власне обговорюєть ся сю справу.

Ціла стаття напакована лайкою і доносами на „Свободу", а в деяких місцях автор статі навіть грозить нашій газеті.

„Дзєннік Зьвйонзкови" каже, що „Свобода", яка взиває Українців не вступати до польської армії, шкодить польській армії, а „се вже рівнаеть ся зраді справи аліянтів, а також Злучених Держав, бо прецінь польська армія воює по тій стороні, а навіть за справу Українців".

— „Не грайте, Українці, з огнем і дайте спокій Полякам, бож ані Вас ані вашої ласки вони не потребують і з Вами не числять ся" — пише ся газета.

• • •

Лише трохи вирозуміня, лише дрібку чести, панове Поляки, а справа стояла би на добрій дорозі. Ви не годні занотувати ані одного случаю, який сьвідчив би, що „Свобода" шкодить польській армії або зраджує справу аліянтів.

Зрозумійте Ви, Поляки, що „Свобода" заступає кількадесять тисяч своїх читачів-Українців, які домагають ся, щоби їх газета боронила їх перед польським терором. Бо нечесно є зі сторони Поляків, аби вони сьвідомо затягали до польської армії Українців, які з точки національних інтересів не можуть іти разом з Поляками, бо польські і українські інтереси є розбіжні, а навіть собі ворожі.

Поляки хочуть, аби східна українська Галичина, українська Холмщина і українська Волинь належали до Польщі; Українці-ж знова борять ся за прилучене тих земель до України.

Тут розбігають ся польські і українські інтереси. І Українець, який бореть ся по стороні Поляків, бореть ся тимсамим за польські, а проти українських інтересів і не може уважати ся за Українця.

Ми не шкодимо польській армії. Борони нас, Боже! Ми желаємо польській армії, щоби вона зросла о міліони жовнірів. Алеж будьте і Ви вирозумілі та не тягніть до сеї армії Українців. Сим Ви лише розятрюєте ненависть.

Ми розуміємо, що польська армія має складати ся з добровольців-Поляків, але не з Українців, затягнених там терором. Бо чиж се не терор писати до Українця лист і казати йому: „маш сеи пан ставіць катеґоричне для добра власнеґо"? Чи се не терор, коли польське бюро посилає такий лист до чоловіка, хоч знає певно, що сей чоловік є Українець? Де се діеть ся? Думають Поляки, що в Галичині, під охороною австрійських баґнетів? Ні, панове! Се в Злучених Державах, в найдемократичнійшій републиці сьвіта, де закон не позволяє на терор.

Ми розуміємо також, що на писане терористичних листів до Українців Поляки не мають доводу, і тому ми на запит наших читачів, що вони мають робити з такими листами, кажемо їм повідомити польське бюро, що вони не є Поляками, але Українцями. Хочеть ся нам вірити, що в бюрі може зайти деколи помилка. Бюро може бути деколи хибно поінформоване про національність тої чи сеї особи. Тому треба справити сю помилку. Та коли чуємо, що навіть по такім повідомленю польські бюра посилають до Українців дальші листи, тоді ми уважаємо се вже не яко помилку, але яко огидну напасть на гладкій дорозі. І таку напасть кажемо своїм читачам іґнорувати. А думаємо, що се не має на ціли шкодити польській армії. Се є лише спосіб оборони Українців перед польською напастю.

Нехай „Дзєннік Зьвйонзкови" докаже нам, що ми зраджуємо інтереси аліянтів. Ми були би раді стрінути ся хоч з одним доказом такої зради. Застерігаємось однак притім, що пятноване Поляків за се, що вони хочуть силою затягати Українців до своєї армії, не є найменьшим доказом зради аліянтської справи. Нехай Поляки вибють собі се з голови. Поляки — се не аліянти, а аліянти — се не Поляки!

Тисячі Українців служать нині в армії Злучених Держав; десятки з них на полі бою наложили вже головами за справу аліянтів, за справу сьвіта, за справу України! Чиж ті тисячі Українців, хоробрих вояків американської армії, є доказом зради аліянтської справи?

Лише дрібку чести, панове Поляки, а не буде непорозуміня межи нами. Не затягайте до своєї армії Українців, а тоді ми не будемо порушувати в газеті болючої справи і не будемо „шкодити" польській армії.

НАША ПОЛІТИКА.

II.

Другим найбільшим нашим народним гріхом в народній політиці є те, що ми не станемо ані на один момент подумати над важною народною справою; розсудити її совісно і бути певними, що вона є добра і корисна для цілої суспільности. А в многих случаях ми уважаємо народну справу яко якусь річ особисту, корисну тільки для одиниці, а не для загалу, і через таке наше розуміне справи ми легковажимо її.

Такі наші легковаження і нерозуміня добре справи дуже часто приносять нам сумні наслідки на поли політичнім; се знеохочує наших політичних лідерів до дальшого веденя народної політики, а на останку з того повстає найсумнійша консеквенція: наша суспільність тратить довіре до своїх народних провідників, підозріває їх яко прихильників ворожих інтересів, а часами навіть і публично оскаржуєть ся їх яко зрадників національних інтересів. Всі такі случаї повстають тільки з легковажаня справи зі сторони наших народних провідників, а не вирозуміня добре справи — зі сторони нашої суспільности.

Через такі случаї ми терпимо богато в народній політиці, дуже часто тратимо щирих народних провідників, розсіваємо роздор і незгоду серед самих себе, тратимо дух до всякої народної праці і тим спиняємо всяку народну роботу.

Отсі факти тичать ся тільки тих наших народних провідників, що падають жертвами через повисше наведені причини.

Не тичать ся вони тих наших „провідників", що під покришкою політики старають ся використати українську суспільність для власних інтересів.

Таких „лідерів" подибуємо велике число тут в Америці серед наших еміґрантів, і то не тільки серед меньше сьвідомійших Українців, але також серед нашої тутешної інтеліґенції. Доки вони бачать власний інтерес в політиці, — доти удають щирих патріотів. Як нема користи, вони вмивають руки від всякої політики.

Коли ми хочемо бути совісними критиками, тими, котрі вірять, що совісна критика приносить користь для загалу і направляє часами злі поступки, ми не можемо оминути нашого тутешного духовенства. В Америці наше духовенство має великий вплив на суспільність. Має більший вплив ніж инші народні провідники. Се мусимо признати. Тому всяка політика зі сторони духовенства дуже серіозно відбиваеть ся на нашій суспільности. Добра і совісна політика зі сторони духовенства приносить велику користь, викликує сильнійший дух серед загалу до дальшої народної праці; зла політика, політика фальшива, має дуже сумні наслідки і прямо деморалізує суспільність.

Ніхто не може сказати, що наше тутешне духовенство не інтересувало ся політикою. Ми бачимо, що перша українська запомогова орґанізація, Руский Народний Союз (тепер Укр. Нар. Союз) в Америці, була зорґанізована нашим духовенством, і що перша українська часопись, „Свобода", орґан тої орґанізації, вийшла зпід пера сьвященика. Але так, як поміж інтеліґентними народними провідниками богато щирих і совісних робітників упали жертвами легковаженя важних народних справ, такожсамо богато щирих сьвящеників-патріотів упали жертвою тоїсамої байдужности. Або коротко сказати: замала вправа в народній політиці була найбільшою причиною упадку.

Однак, як серед наших інтеліґентних народних провідників політичних є одиниці, що тільки задля власних інтересів удають щирих народних патріотів, такісамі одиниці істнують і серед нашого тутешного духовенства. Через таких „сьвящеників-патріотів" ціле духовенство терпить на політичнім поли. Бо наша суспільність, замісць осудити справу совісно і винувати тільки того сьвященика, котрий завинив, ми нападаємось на всіх і голосимо, що „всі попи такі". Се є нерозумна критика. Не можна винувати всіх за одного, двох чи десятьох.

І ось на примір: Тому три чи чотири тижні один сьвященик, старший сьвященик, до якого парафіяни відносять ся холодно з тої причини, що він радив через кілька разів на проповіди в церкві вступати до якихось-там „іншюренс" в Ню Йорку, а про українські орґанізації ані словом не спімнув, сказав на проповіди: „Я вам і вашим дітям дам фіґу з маком, а не школу", і замкнув школу. Зараз тої неділі можна було чути під церквою голоси, що „всі попи такі! Нема долярів, нема школи" і т. п. А ще що таки на другий день скликують збори і орґанізують товариство, щоби показати „попам", що „ми не дурні!"

Чи розумна така наша робота і критика? Така робота є шкідлива, а критика не на місци. Адже не годить ся винувати всіх за злі і непатріотичні поступки одиниці. Може и правда, що той сьвященик ставить доляри висше патріотизму, що він голосить на проповіди в церкві про якісь-там „іншюренс" не задармо. Коли так річ мається, то його поступки критикуймо, але не винуймо чесних і щирих сьвящеників-патріотів за хиби одиниці! Се є несовісна критика з нашої сторони. Також не є розумні арґументи, що „який піп, така церква". Се є цілком дві инші річи.

Отже бачимо, що в кождій групі знайдуть ся такі „долярові" патріоти, котрих особисті інтереси є перші інтереси, а мовляв: нема користи, нема політики. Та через такі одиниці ми не повинні ставати байдужими в оброблюваню нашого народного поля, бо воно вже й так заросло забогато. А в критиці будьмо совісними і розважними. За злі поступки критикуймо, а за добрі нагороджуймо — без ріжниці, кому та нагорода належить ся. Тоді ми будемо називати ся добрими дітьми України.

А. Пашук.

НА ДНІ НУЖДИ...

В столици Еспанії, в Мадриді, відбувають ся під сю пору наради конґресу в справі охорони дітий. В ніякій европейській столиці такий конґрес не мав би відповідного поля праці, бо ніде так мало не робить ся для охорони дітий, як в Мадриді. Урядова статистика виказує, що в тім місті 30.000 дітий не побирає шкільної науки задля браку шкіл. Діти перебувають на улицях і мусять самі старати ся о поживу для себе — одні продають часописи, другі збирають папіроси, а инші продають ріжні забавки, або ходять з „музикою".

В Мадриді є спеціяльне заведене для дітий „без батька"... На четверо дітий припадає там одна мамка; для успокоєня дають ся дітям морфіну, наслідком чого смертність дітий доходить аж до 80%. Зі страху перед тим убога матір такої дитини віддає часом свою дитину знакомим або дарує декому. Деякі знов віддають свої діти жебракам, які вчать тих дітий свого „ремесла".

Тому отже не диво, що на улицях Мадрида діють ся впрост страшні сцени: жебраки провадять навмисно покалічених дітий, аби їх виглядом збудити милосерність людий. Є там також спеціяльні „підприємці", які купують діти і висилають їх до кабарень, де гості час від часу жертвують їм свої лепти. Малі дівчатка мусять на улицях співати і танцювати, підчас коли „підприємці" забирають доходи.

Найгірше діеть ся в часі морозів, яких в Мадриді в зимі не бракує. Діти, голодні і на пів нагі, блудять по улицях; часто можна видіти громади дітий на подвірях, де гріють ся взаїмно. Коли поліцаєви звертаєть ся увагу, щодо тих дітий, то він відповідає з усьміхом: нічого їм не станесь; що впрочім робити, коли на сьвіті є так много дітий...

Христя Алчевська.

ВІДПОВІДЬ.

Все життя віддала я людині одній,
А сама вже умерла навіки,
І в самотности тихій, у тиші сумній
Вже не збудиш ти серця-каліки!
Воно тихо заснуло і здавна вже спить,
Спить у темній сном домовини,
Більш не б'єть ся чуттям, не рида, не кри- [чить,
Вже не знає журби самотини...
Воно [illegible] химерним і чуйним було,
Воно надто страждало й любило;
Його сонце навіки для нього зайшло
І не сонце його-ж і спалило!...
[illegible]: — як тихо... то смерть [навісна...
[illegible], як темно навколо!...
[illegible] на сьвіті не квітла ясна,
[illegible] чоло...
Тихо, тихо, бо серце знудьговане спить
[illegible], відпочивши,
[illegible], що долею жить,
[illegible] не діждавшись...

УКРАЇНСЬКІ БІЗНЕСМЕНИ.

Недавно тому я читав у „Свободі" гарну статю на сю тему. Висказані в ній погляди повинен кождий український бізнесмен взяти собі щиро до серця. Се правда, що деякі з них не знають, як обходити ся з публикою, і вони зробили би хороше діло, як би приняли добру пораду Шан. Редакції. Многі з них хорують на недбальство, котре не дасть ся нічим оправдати. Я сам про се мав нагоду кілька разів переконати ся, а тепер один з подібних фактів хочу подати для характеристики публично.

Кілька тижнів тому я замовив пару шкільних канадійських книжок в Ukrainian Book Sellers & Publishers, Ltd., 848-850 Main St., Winnipeg, Man., котрі я вибрав з їх катальогу, але книжок не дістав, гроший не звертають і уперто мовчать на моє запитане дотично сеї справи. Книжки печатані в Канаді і не може бути вимови, що „не можна спровадити з краю з причини війни". Але що зробиш книгарни, котра мовчить навіть тоді, коли їй посилаєть ся почтову марку на відповідь? Се є класичне недбальство, і українська преса повинна перестеречи нашi загал перед такими фірмами. Згадана фірма, про що я переконав ся, висилає великі катальоги між людий, а коли хто пішле гроші на замовлене, то звичайно відписують: „Книжки, або товар Вами замовлений на вичерпаню, тому замовте щось иншого" і так іде в безконечність, аби лише вимантити гроші. Таких „бізнесменів" є богато, однак трафляють ся вимки. Про се кождий знає, однак чи не лучше булоб, як би українські фірми обслугували лучше своїх костомерів? Бізнесмени, застановіть ся над сим! Українські часописи повинні подібні факти оголосити публично, щоби такі річи у нас не практикували ся.

Д. Лазар.

ДОПИСИ.

З NEW YORK. N. Y.

Поклик до Українців на горі міста Ню Йорку.

Із поміщуваних по наших часописях дописий довідуємо ся, що наш нарід в Америці зачинає жити иншим житем, житем сьвідомого горожанина вільної України.

Щоби розбудити житє між Українцями на горі міста Ню Йорку і перешкодити підлій роботі кацапів, котрі тут закорінили ся дуже сильно і зачали богато Українців перетягати на свою сторону, гурток сьвідомих Українців дня 24. марта с. р. зібрав ся в гали мітінговій Братства св. Андрія і по короткій дискусії засновано „Американсько-Український Поступовий Клюб", котрий містить ся під числом 441 Е. 71 Стр. До уряду увійшли: Василь Глюз, голова; Іван Лазорчик, заст. голови; Іван Колодій, касієр; Данило Навлик, заст. касієра; Михайло Гандзюк, секр. рек.; Михайло Левитський, заст. рек. секр.; Федор Пиртко, секр. фін.; Іван Заболоцький, заст. секр. фін.; Іван Лешко, бібліотекар; Павло Зятик, заст. бібліот.; Олекса Буряк і Павло Братик, контрольори.

Цілию сього клюбу є: згуртувати всіх Українців у Ню Йорку без ріжниці пола, віри і переконань політичних в цілях національного і просьвітного осьвідомленя, та розбудити в них товариське житє. Клюб буде утримувати школу української й англійської мови, школу для неграмотних; удержує бібліотеку, а також буде старати ся, щоби ми мали як найбільше горожан сеї держави і могли утворити політичну партію, котра би заступала і боронила наших прав в сій державі проти клевети наших ворогів.

В імени Амер. Укр. Поступового Клюбу авертаю ся до вас, Українці на горі міста Ню Йорку, і прошу: Приступайте громадно до нас, зайдіть до нашого льокалю, котрий є отворений що дня, переконайте ся, придивіть ся на нашу роботу і [illegible], а будете певно вдоволені. Не забувайте, що в злуці є сила, а нам у таких прикрім часі для Неньки-України тої сили потрібно. Коли у нас буде сила, то ми поборемо всіх ворогів наших.

Михайло Гандзюк.

З MILWAUKEE. WIS.

Дещо про тутешну всеславянську манифестацію.

У Мілвокі проживає богато ріжних Славян, як Поляки, Чехи, Словаки, Словінці, Серби і Росіяни. Є тут також і Українці. Хоч Українців перебуває у нашім місті мале число, то вони живуть собі свобідно і весело. Зорганізували ся всі до одної громади, мають велике товариство, яке належить до У. Н. Союза, а до того ще й парохію зорганізували, за проводом щиро о й горичого народного робітника, котрий прибув сюди на голос народу. Тим робітником є о. М. Попель. Відколи о. Попель перебуває між нами, від того часу зачало ся між тутешними Українцями сьвідоме народне житє.

Тепер хочу сказати дещо про Українців, котрі брали участь у всеславянській манифестації, яка відбула ся у Мілвокі дня 9. червня б. р., о годині 1.30 пополудни. Правду сказати, то Українці поставили ся дуже гарно. Вони становили самі в собі 4-ту дивізію і мали свою власну музику, котра складала ся з 16 людий. Збиране відбуло ся в церковній гали. На се торжественне сьвято прибули також Українці з кількох околичних місцевостий. Кождий старав ся показати другим народам, що тут побіч инших Славян живуть також Українці. Щирі наші люди, мущини і женщини, ставили ся як один на означену годину, аби спільно взяти участь у манифестації. Українська дивізія йшла під проводом свого маршалка, п. Володимира Хуцика. О годині 1-шій пополудни дочало ся збиране до вимаршу. Незабаром вийшов підкоруний І. Магеровський з американським прапором, а музика заграла американський гимн. Численна публика привитала нас горячими оплесками. Опісля появив ся підкоруний М. Пелеський з прапором українським, а музика заграла український гимн „Ще не вмерла Україна". І тут знова роздали ся горячі оплески вдоволеної публики. Чужинці дуже цікаво розпитували ся про нашу національність.

Початок, як видно, був дуже гарний і одушевлюючий, але по дорозі не було для нас весело, бо наші слуги кацапів і польські наймити не хотіли брати участи з нами, тільки підтримували своїми раменами салюни і витори та приглядали ся, як українська дивізія іде під гербом України. Ще гірше зробили ті наші земляки, котрі відцурали ся свого і йшли під чужими прапорами. Нехай їх Бог сам наверне на праву дорогу, аби пізнали, що лїпша своя хата ніж чужа палата.

І. Березовець,
член 103 відділу У. Н. С.

НІМЦІ І БОЛЬШЕВИКИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Звісний німецький учений Павло Рорбах сказав підчас свого викладу в берлінськім університеті отсе: Ми під ніякими услівями не можемо допустити, аби повторила ся тасама політика, яку большевики грали підчас мирових переговорів у Берестю. Большевики є в наших руках і мусять нам бути вдячними за всьо, що ми їм жертвуємо. Ми можемо провадити в Росії таку політику, яку ми самі хочемо, а в кождім разі ми можемо зробити так, що сила Московщини буде виелімінувана з акції на довгі роки. Економічно ся політика не завдасть нам великого удару, бо Московщина є так бідна, що в кождім разі вона може дати нам дуже мало. Коли ми хочемо морального арґументу, то можемо сказати, що Московщина не може від нас сподівати ся ніякого помилування. Кождий, що нищить свою силу, мусить грати ролю жебрака.

ЛИТОВСЬКА ДЕРЖАВА.

На німецько-московських мирових переговорах у Берестю прийшло до угоди, що східна литовська границя має тягнути ся від устя ріки Аа на схід від Риги до ріки Двини. Відси Двиною до Фридрихштадту і Двинська. Відтак через Сьвенцяни і Михайлишки попри Ошмяни на захід і попри Ліду на схід до ріки Німану. Дальше Німаном до Мостів й через Пески і Ружани до Пружан. Тут, на полудни литовська границя йде спільно з українською аж до Сарнаків, відки лінією Острів-Остроленка доходить до пруської границі недалеко Віллеиберга. На сході Литва сусідує з Прусією.

Полудневo-східну границю не усталено на берестейськім мирі. Зачеркуеть ся її після лінії, доки сягає тепер власть німецької військової адміністрації на Литві.

Таким чином Литва, в зачеркнених тут границях, мала би понад 100.000 квадратових кільометрів поверхні землі, на якій мешкало би около 5,000.000 душ. Величина сеї території і скількість її населеня рівнали би ся величині і населеню Болгарії з 1914 року.

Населене сеї Литви складаеть ся з кількох національностий. Мешкають там Литовці, Лотиші, Білорусини, Жиди, Німці, Поляки, Москалі і Українці.

Що центральні держави, які мають тепер контролю над Литвою, задумали зробити з нею — не знати. Не знати також, чи означені берестейським договором східні границі останутъ міродатними, останні бо вісти доносили, що Московщина зрікла ся також Естонії і Ліфляндії. Можливо, що із сих країв мирова конференція зробить федеративну державу. В кождім разі однак треба очікувати великих несподіванок.

Марко Сарипій.

МОЯ ДУША.

Моя душа — се фаля моря,
Се грім бурливий у жнива;
А ясна й чиста моя в ночи зоря,
Зручна і справна моя стріла...

Моя душа — се тин любови,
Така правдива моя крістальь;
Не йmуть її жадні окови —
Вона летить вгору і вдаль...

Марко Сарипій.

ВІДЇЗД НА ЧУЖИНУ.

І.

[illegible]

II.

[illegible]

III.

[illegible]

(19.XII.1913).

БОЛЬШЕВИЗМ НА СЕЛІ.

Сидячи в конторах та перечитуючи газети, ми часто умиляємось вістками, що нарешті нарід прокинув ся до власного житя і йде правдивими стежками, відзначеними програмою соціялістів.

„Досить нас мучила й туманила інтелігенція та буржуазія.

„Геть капітал і пане! Нарід сам зуміє кермувати своїм житєм.

„Всю владу совітам робочих і селянських депутатів!

„І настало царство свободи, царство соціялізму.

„Скрізь панує благодать".

Але не будьте сліпцями. Вийдіть ви з своїх кабінетів та подивіть ся, що то за царство соціялізму! Подивіть ся, і ви побачите, що то не соціялізм, а руїна.

А щож таке совіти?

Совіти то є банди крикунів, аферистів, котрі своїм краснорічивством, але ні своїм гучним криком зуміли привернути до себе нарід, темний нарід, несьвідомі маси.

А сі бандити собі на умі. Вони знають, що красний спосіб привернути й удержати біля себе нарід, — се дозволить йому здобувати собі все без праці.

І совіти проголосили:

„Геть буржуїв, капітал! Все, що є на землі, все належить народови!"

А ти, пароде, йди і бери все, що бачиш — все твоє. І нарід не заставляє себе умовляти... Пограбовано банки й магазини, зруйновано маєтки, вирубано ліси і розкішні сади, пролито ріки крови навіть тих „буржуїв", котрі все жите своє терпіли нужду, голод і холод, відказували собі зісти шматок мяса замолоду, щоб найти спокій на старости.

Зруйновано великі і малі міста в Росії, зруйновано Київ і богато інших міст на Україні, зруйновано Іркутск та Благовіщенск на Сибірі. І все зруйновано й руйнуєть ся під прапором соціялізму, під прапором націоналізації.

Коли всі ті богатства належали державі чи приватним особам, то все було величне; воно манило нас до себе, своєю величностию ласкало наш позір, а коли стає воно належностию народу, то, згідно вченю соціялізму, повинно все бути зруйнованим, пограбованим.

Се в нас звичайно зветь ся зруйнованем, а на мові соціялізму — націоналізація.

І ніщо не зупиняє жвавих аферистів. Вони завзято домагали ся влади, а коли дістали її, так жалко випустити.

Розбрат під прапором большевизму широко розпустив своє коріне. Отрута ся розлилась не тільки по великих містах, а й по селах.

Люди, що звали ся колись армією, могутностию й красою держави, ганебно кинувши фронт і тим впустивши в межі Росії ворогів, розбрились домів і тут отруюють останні елементи держави — селян.

В них зброя — в них сила.

І є на селі тепер штик (багнет), та нема права, нема сумління, нема закона.

Кождий, хто хоче залякати сусіда свого, потрясає рушницею і вигукує: „Я большевик"

Коли батько або мати заду має повчити сина свого, як він щонебудь не до ладу робить, то в нього наливають ся кровю очи, його вид стає звірячим і він, вказуючи на рушницю, яка висить в кутку на кілочку, з лютостию кричить: „Ви не забувайте, що я большевик! Душу з вас повитягаю!"

Ось де ідеї большевизму. Ось вам ідея соціялізму.

А колись була гарна ідея, сьвята ідея.

І ніде ви не найдете тепер суду, ні управи.

Нема закона — є тільки штик і комітети.

Комітет каже: „Ми власть совітів визнаємо, але приказів його не виконуємо".

Совіт видав наказ: „Без дозволу совіта ніяких реквізиций не чинити".

Комітет зібрав ся й постановив: „Реквірувати".

„Відібрати у Головатого пасіку, бо в нього є, а в нас нема. А мід дуже солодкий".

Чом дядько Петро не спить цілі ночи? Чого се він все копаєть ся то на городі то на подвірю? Чого в нього до північ в хаті сьвітло не вгасає? Чого в нього і хлібець є і до хліба є, і діти і жінка гарно вдягнені? В хліві коровки мукають, по подвірю коппта вибрикують, а біля хати у садочку пчілка Божа гуде-виграє і все, куди глянеш — все в нього є?

Комітет постановив:

„Відібрати на обчество (громаду). Досить йому пити нашої крови!"

Дядько Гаврило, коли приїхав з Украйни, як то кажуть: голий аж синий, щоб не пити чужої крови, взяв собі шматочок земельки геть десь аж подальше від села. Збудував він собі там хатину, купив кілька воликів, завів коровку і коницу, і живе рік за роком. Бідує дядько страшенно. Але надія на Бога, на красшу долю не кидає його ні в день ні в ночи. Дядько Гаврило працює. І не пропала його праця надаремно. Коли ви проїзджаєте повз хутір дядька Гаврила, то аж дух радуєть ся, дивлячись на його хазяйство.

Пчілки гудуть ціле літо, збираючи краплини солодкої роси. Прийде осінь, дядько Гаврило продасть медок і має зайву копійчину на хазяйство. А [illegible] дядько Гаврило не хоче жити тільки для себе. Він має на думці допомогти ще й братам своїм, селянам. І от з достатків своїх розпочав будувати млин аби селяни не їхали за десятки верстів розмолоти деякий пуд пшениці. І здаєть ся все гаразд іде.

Та на лихо настала „свобода".

Комітет зібрав ся, порадив ся і постановив:

„Пасіку забрати тепер, а млин — коли буде збудований. Все належить нам — обчеству".

„Голос народу — голос Божий".

Та тяжко слухати дядькови Гаврилови той „голос Божий". І опустили ся руки в нього.

„Люди добрі. Хто в Бога віру є, допоможіть мені. Де я найду право своє?"

Але даремно, дядьку, будеш ти права шукати!

Хто перший протягне руку на твоє добро, вжени тому сокиру в голову, а решта мов от гара розбіжить ся.

Памятай, дядьку Гавриле, що тільки в зброї сила, а в силі право твоє.

Се гасло соціялізму.

Большевики, і взагалі вся демократія проголошує: в боротьбі ти знайдеш право своє.

Так борись, дядьку, поки вистарчають сили в тебе, а скоро прийде час і нарід визволить ся від влади совєтів, від того тягару, який наложив на тебе „большевизм".

Перші промінї волі вже показали ся.

С. Сумний.

(„Засів").

Чоловік повинен уживати крику і вдаваної злости лише на се, щоби успокоїти жінку.

Добрим купцем є той, що продасть другому се, чого сам не хоче.

ЦУКОР ЛІКАРСТВОМ НА СУХОТИ.

Дотепер не знайдено відповідного лікарства на сухоти. Дотеперішний спосіб лічення сеї недуги полягав на тім, що хорому давали подостатком доброї їди, богато сьвіжого воздуха і відпочинку. Від того ціле тіло ставало сильнійше, отже сухітничі бацилї не мали сили робити своєї убийчої роботи. Та сим слабости не вилічувало ся, а тільки спиняло ся.

Недавно італійський професор Доменіко Льо Монако, директор біохемічної секції в таможній академії, оголосив, що з його дослідів виходить, що цукор є дуже добрим лікарством на сухоти. Всі дотеперішні проби сього професора показують, що навіть стан дуже хорих сухітників сейчас поліпшуєть ся, як тільки дати хорому нового цукрового лікарства.

І спосіб лічення має бути дуже простий. Хорому запускаєть ся розпущеного цукру в кров раз на день і від того хорий подужує.

Професор Доменіко Льо Монако довгий час слідив, який вплив має цукор на людське тіло, на мускули, а вже головно на виділюване соків тих органів, які такі соки виділюють, як печінки і т. п.

По довгих пробах показало ся, що вплив цукру є великий. Стало ясним, що коли запустить ся цукор у кров, то він спиняє уплив крови чи то з легких, чи з иншого внутрішного, а таксамо і зверхного органу.

Дальше показало ся, що коли запустить ся в кров хорого на сухоти цукор, то сейчас з легких зачинає виходити більше флегми, а за час і зовсім флегми нема, хорий перестає харкати, тратить горячку і приходить до здоровля.

І не тільки се. Цукор спиняє [illegible] мясних волокон взагалі і всі ті причини, які сприяють творенню порожних місць в легких.

Згаданий професор оповідає, що один з хорих мав досить сильний уплив крови з легких. Коли ж запущено йому цукор, то по трох днях уплив крови перестав і чоловік зачав приходити до здоровля.

Очивидно, що [illegible] лікарство треба добре випробувати, заки воно увійде в стан ужитя. І от як тільки згаданий професор оголосив вислід своїх проб, лікарі на боєвім фронті зачали сейчас силу лічення цукром досліджувати. А хорих на сухоти там є богато, бо власне хльоровий газ, якого уживають в теперішній війні, нищить дуже легки. Вислід їх проб був також дуже вдоволяючий, хоч сі проби почато власне дуже недавно. Так отже сподіваютьь ся, що тепер знайдено властивий лік на ту слабість, на яку на сьвіті слабує богато людий, а на яку не було доси відповідного лікарства.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Бр. св. Андрея в Ню Йорку, Н. Й.

— уряджує —

В НЕДІЛЮ, 11. СЕРПНЯ 1918 Р.

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

в INTERNATIONAL PARK, WINFIELD, L. I.

Початок о 10-ій годині рано.

ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.

Доїзд до парку з Ню Йорку: Взяти на 2-ій евеню елевейтор, котрий іде до Корона, Л. Ай., відтак висісти на Fisk Ave., де комітет буде очікувати.

За добру забаву ручить

93-95 КОМІТЕТ.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Українська Січ", від. 59, повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбудеть ся дня 11. серпня с. р., о годині 2-ій пополудни, під числом 108 Коссут стр. Обовязком кождого члена прийти, бо є важні справи до полагодженя. Кождий член обовязаний заплатити свою місячну вкладку сам, а не друдими передавати. — І. Бейко, секр.

РАЙ ДЛЯ ШЛЯХТИ.

Велика і мала шляхта, земельні обшарники, властителі фільварків, тисячів моргів поля, обширних лісів і пасовиск крутять ся тепер і вертять ся на всі боки, та уживають усяких старань і заходів, аби їх маетки борони Боже не перейшли по війні на беземельного хлопа. Вони хочуть і старають ся, щоби по війні дальше сотки тисяч селянського населеня остали ся без кусника землі, щоби тим робом мати на своїх ланах дешевого робітника-наймита, який за песячу платню мав би дальше працювати панам на маеток, а сам щоби з родиною вічно недоїдав і голодував через цілий рік божий.

Ціла мілітарна сила Німеччини знаходить ся в руках і під кермою пруських юнкрів (німецької земельної шляхти). Німецький робітник і хлоп, затуманений ріжними способами кайзерівським правительством, проливае кров в інтересі панів капіталістів і земельних дідичів.

Австро-угорське правительство також знаходить ся в руках великих панів, отже руководить ся в цілій своїй політиці виключно інтересами капіталістів і великої земельної шляхти. Безліч великих і поменьших дідичів захопило в свої руки більшу половину всеї урожайної землі в Чехії, на Моравії, в Галичині, на Буковині, на Мадярщині і т. д.

Кайзер і австрійський цісар проголосили независиму Польщу і в тій новій польській державі дали цілу власть в руки польських магнатів і дідичів. Пани польські будують нову Польщу і заводять такі порядки, щоби там жило ся добре панам, а не робітникови і хлопови.

Кайзер стараеть ся тепер підкопати і розбити пролетарську російську републику, щоби в Росії знова привернути до сили і маетків російських дідичів-поміщиків. Російські пани всіми силами роблять перепони теперішному революційному правительству Росії, щоби привести його до поваленя і запровадити монархію, себто нового царя. Бо, розумієть ся, цар всім робив те, що російські пани узнавали для себе корисним і вигідним.

Кайзер і австрійський цісар запустили свої війска в глиб України. Ті війска післані там не тільки на те, щоби зрабувати і здерти з українського селянина його хліб і худобу. Вони є там поставлені цісарями і панськими правительствами Австрії й Німеччини також на те, щоби відобрати від українського люду всі здобутки революції. Український нарід поставив для керми своєю републикою народне правительство, Українську Центральну Раду.

Се українське народне правительство сповнило волю народу, скасувало велику земельну власність церков, монастирів і панів-дідичів та почало робити поділ землі між хлопів хліборобів.

Пани на Україні вдали ся о протекцію до кайзера. Пани німецькі і австрійські, що мають у своїх руках державну силу і власть, охотно згодили ся помагати панам та панським економам і форналям на Україні. Вони знали, що коли би в українській републиці поділено панську землю між хліборобів, тоді хлопи в австрійських і німецьких краях, скорше чи пізнійше, також зажадали би такого поділу землі у себе дома. Рука руку мие. Отже німецькі і австрійські пани в своїм добре зрозумілім інтересі звалили за помочию свого війска народне українське правительство і над Україною поставили чисто панський уряд.

Український нарід завзято бореть ся проти наїзників і проти уряду Скоропадського, накиненого Україні німецькими багнетами.

Український нарід, яко дійсний союзник націй, котрі тепер є в боротьбі з німецькими автократами, не устане в бою так довго, доки право і справедливість не затриюмфують над неволею і брутальною силою мілітарного німецького кулака.

Щоби не бути голословними, а доказати фактами, що пани-дідичі в старім краю лагодять ся до сего, аби дальше визискувати людську працю, наведемо одну цікаву подію, яку занотувала недавно краківська соціялістична часопись „Напшуд".

Було се в люблинській землі, що є частию нової польської держави. Люблинська земля граничить з Холмщиною, яку прилучено до української народної републики.

Ото в падолисті минувшого року польські дідичі з сеї польської люблинської землі зробили свій зїзд в місті Люблині. Радили над своїми панськими справами і постановили, що всі дідичі, аби не робити собі конкуренції, мають платити службі і наемним робітникам на двірських ланах в теперішних часах страшної дорожні такі платні:

Двірській сталій службі (форналь пастух, сторож і т. д.) річно від 120 до 200 корон. Після послідного военного курсу 1 австрійська корона вартуе 15 американських центів. Значить ся, двірський сталий наемник має діставати найбільше 30 долярів річно.

Денним робітникам польські дідичі годять ся платити в зимі: недоліткам, хлопцям і дівчатам, по 80 сотиків (13 американських центів), дорослим 1 корону 50 сотиків до двох корон (22 до 30 амер. центів), а в літі хлопцям і дівчатам 1 корону 40 сотиків (18 амер. центів) — дорослим найвисше 3 корони (45 цнт. на амер. гроші). Треба і се тямити, який се довгий той робучий день при господарській наемній праці в краю — найменьше 12 до 15 годин на добу.

Сталий двірський наемник має крім плати діставати річно від 10 до 12 кірців збіжа та кавальчик огороду під капусту. Крім сего дістане удержане для одної корови, а як не має корови — 1 літру молока денно. А яко найбільший додаток панове-дідичі, мов на глум, обіцюють ще робітникови безплатну лікарську опіку, а для їх жінок безплатну акушерську поміч.

Нема що казати — гарні гаразди придумують краеві пани для своїх робітників по війні!

В такий спосіб гадають дідичі-поміщики порішити земельну справу в Польщі, в Галичині і на Буковині, на Україні і в Московщині під опікою і протекцією австрійського цісаря при помочи німецьких і мадярських багнетів.

Однак на щасте є ще на сьвіті одна сила, котра з кождим днем кріпшае, котра в остаточности зломить і розібе в порох цілу сю царівщину, що оперта на неволі, насильстві і визискуваню чужої праці.

Сею силою є не тільки могуча армія союзних держав, яка на полях Франції спиние наваду, патріотичною кайзерівською дурійкою вже з розуму збитих і позбавлених всякого людського критичного змислу Німців, які позабули в кровавій горячці, що вони також люди і то в переважній части люди бідні, невільні, гноблені і визискувані робітники, що є якраз під обухом тої кайзерівської гидри, якої знаки носять на своїх мундурах жовнірських, для якої користи, здобутків і вигід ідуть на смерть.

Сею грізною для цісарівщини силою є доспіла вже сьвідомість у всіх народів, підбитих або гноблених кайзером, що пановане і цісарські порядки се рай для горстки упривілійованих, а пекло-неволя для мільонів працюючого люду.

Не говори про свій клопіт поліцаеви, коли не хочеш мати більше клопоту.

Мудрий чоловік не повинен писати любовних листів.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

В ІТАЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

30 німецьких дивізій на італійськім фронті.

ВАШИНГТОН, 8. серпня. — Урядові вісти з Лондону і Швайцарії доносять, що вже 8 німецьких дивізій находить ся на італійськім боевім фронті, а дві німецькі дивізії є в дорозі на сей фронт.

Нинішна телеграма з Риму доносить:

„Італійське тайне бюро одержало вісти, що кождої хвилі можна надіяти ся наступу австро-німецьких війск в Італії. Найліпші австро-угорські війска є нагромаджені на полудне від Тріенту і над рікою Піяве. Всі полки, зложені з не-Німців, зістали усунені. Здовж цілого боевого фронту нагромаджуе неприятель величезну скількість артилерії".

В РУМУНІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Ухвалено перевести слідство проти членів бувшого кабінету.

АМСТЕРДАМ, 7. серпня. — Румунська палата послів ухвалила нині одноголосно перевести слідство проти бувшого премієра, Братіяно, і бувших чотирох членів його кабінету, як се доносить урядова телеграма з Ясс. Проти прочих членів кабінету Братіяна не будуть переведені жадні кроки.

Жнива в Румунії лихі.

АМСТЕРДАМ, 5. серпня. — Стан пшениці в Румунії лихий, а стан кукурузи лише середний, як се доносить вісти з Берліна. З тої причини, пише „Кельніше Цайтунг", центральні держави не можуть робити собі великих надій на збіже з Румунії.

ДО ВІДОМА ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИМ УКРАЇНЦЯМ.

Отсим повідомляеть ся всі Хвальні Парохії, Товариства і Братства в Філядельфії, Па., властиво вибраних ГП. Делегатів, що перші наради в цїли основаня сталого комітету відбудуть ся **не сеї, але аж другої суботи, то є дня 17. серпня с. р., о годині 7-мій вечером,** в льокали Товариства Горожан, 822 Норт Франклін ул. Наради відложено з тої причини, що богато Братств і Товариств не надіслали ще до нині імен вибраних делегатів.

На сі наради, то є: **дня 17. с. м. всі делегати мусять конечно явити ся,** бо та справа не сьміе бути занедбана!

Комітет.

П. Капельгородський.

ВЕЧЕРОМ.

Негода. Вечір. Тихий сон
Приспав усю країну.
Чому ж, скажіть, і доси я
Не сплю, не спочину?

Лютує вітер. В далині
Тремтять довічні зорі,
Про щось невпинно гомонять
Високі осокори.

І гнуть ся віти до вікна,
Мов просять ся до хати,
Немов наміряють ся мені
Таємне щось сказати.

Мов хочуть сум безмірний мій
Розвіяти по сьвіту
І душу втомлену присплять
Пригодами прибиту.

„Засни, засни, а ми тобі
Принадний сон навієм,
Ми серце щастем давних літ
Розважимо, загріем!

„І листем тихо шелестіть
Ми будем над тобою
І тішить казкою тебе
Принадно-чарівною.

„Про сонце будемо казать,
Хоч темна ніч навколо,
І стяжом щастя, хвиль, мрій
Твоє овітчаем чоло.

„Хай очи займуть ся огнем,
Хай серденько забєть ся,
Нехай на гомін наш струна
В душі твоїй озветь ся.

„І пісня гучно задзвенить
Про щасте, сонце, волю,
Щоб ти надіявсь без ваганя,
Щоб ти рвав ся до бою!

„Щоб завше сьміливо вперед
Твої дивились очи,
Щоб міг побачить ясний день
Крізь темну пітьму ночи!"

ІЗ СТАРОКРАЄВИХ ПОЕЗІЙ.

1. Будь щедрим.

Коли доля земного
В уділ дістав ти много,
Будь щедрим для людей;
Нехай до дому свого
Не йде від дому твого
Старий, ні молодий.

Бо щедрість доброчинна
[illegible]

2. Горе нашому часови.

[illegible]

3. Безцільний.

[illegible]

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Др. А. Редкевич не є епископом нової української церкви в Канаді.

В одним з попередних чисел в статі на тему независимої української церкви в Канаді подали ми за канадійськими ґазетами вістку, що о. др. А. Редкевич, гр.-католицький сьвященик з Монтреалї, є епископом нової української церкви. Тепер читаємо знова в канадійських ґазетах, що о. А. Редкевич нічого навіть не знав про сю церкву, і віддав справу адвокатам, які виточуть процес всім канадійським ґазетам, які подали сю мильну вістку.

Відзначене для президента.

Рада міста Ареццо рішила надати президентови Вілсонови титул почесного горожанина. Ареццо, се провінціональне місто в Італії, 50 миль на полудневий схід від Фльоренції. Має 20.000 мешканців.

Відзначене Гувера.

Бельгійське правительство надало Гербертови Гуверови, американському адміністраторови поживи, титул почесного горожанина і приятеля бельгійської держави.

Фінський прапор на американських водах.

Перший торговельний прапор молодої фінляндської републики появив ся на американських водах минувшого тижня. Він є червоно-жовтий. Появив ся він на кораблі, який передтим належав до Росії.

Три братя згинули, четвертий ранений від одного вистрілу.

Пані Ора Бальдвін, жінка американського офіцира з Вустер, Масс., одержала лист від свого мужа у Франції, який доносить, що він зістав ранений і стратив зір, а три його братя згинули від одного ворожого вистрілу на фронті підчас атаку. Вони всі чотири бороли ся один побіч другого.

Воздушна почта Ню Йорк-Шікаго.

Міністерство почт задумало установити воздушну почту між Ню Йорком і Шікагом. В той спосіб лист, який іде з Шікаго до Ню Йорку 24 години, був би в Ню Йорку за 12 годин.

Четверта позичка свободи буде випущена на 4¼%, сказав міністер фінансів.

Франція заскаржила зелїзничу компанію „Сентрал Рейлрод оф Ню Джерзи" о $53.755.26 відшкодованя за 596 пачок стрільної бавовни, яку знищено підчас експльозії на острові Блек Там (коло Джерзи Сіти) в 1916 році.

Злучені Держави вивезли в червни 1918 р. 92,173.000 фунтів мяса для своїх союзників в Европі.

Дирекція зелїзниць задумала заборонити продажу алькоголічних напитків на всіх місцях, приналежних до зелїзниці.

За минувший тиждень місто Ню Йорк ощадило 100 тон угля через се, що не осьвітлювано ночий.

В повіті Орендж, Н. Й., живе одна панна, яка минувшого тижня обходила 89-літну річницю своїх уродин. В той день вона перший раз була в театрі і каже, що театр їй дуже подобав ся.

Нюджерські жовніри, які тепер находять ся у Франції, не будуть голосувати при слідуючих виборах.

Протестантський сьвященик Джан Секстон у Наксвіл, Тенн., обходив недавно 30-літний ювилей свого навернення з католицької на протестантську віру. Замолоду він був ковалем. Протягом 30 літ він навернув на протестантизм 12.000 осіб в 16 стейтах Злучених Держав.

В Сиракюз, Н. Й., померла др. Марія Вокер, 80-літна женщина, яка довгий час занимала ся винаходжуванем нових суконь для женщин.

Прецінь опамятала ся...

Пані Евелин Шарп у Брукліні, Н. Й., яка три роки тому розвела ся з мужем, повідомила тепер свого бувшого мужа, що хоче назад до нього повернути. Він відмовив її просьбі.

Луїзіянський сойм приняв проект про федеральну проґібіцію.

Генри Форд, властитель фабрики автомобілів в Дітройт, запропонував президентови Каранці, щоби в Мексику отворити його фабрику жниварок. Форд каже, що в сей спосіб він хоче помогти мексиканським рільникам. В тій фабриці працювали би лише Мексиканці.

Обчислено, що в нюйорськім стейті є 86.490 нефахових робітників.

Технічний редактор (менаджінґ едітор) нюйорської ґазети „Трібюн" бере 225 долярів платнї тижнево.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

„Злочин" Центральної Ради.

„Манчестер Ґардіян" цитує слова професора Василенка, першого премієра гетьманського кабінету, який на зїзді кадетів сказав, що „головним злочином Української Центральної Ради і її правительства була націоналізація землї". Коли делеґати зїзду питали Василенка, чому він — яко член центрального екзекутивного комітету кадетської партії і бувший заступник міністра просьвіти в кабінеті Керенського — вступив до правительства, накиненого Україні Німцями, Василенко відповів, що ціла Росія все була в порозуміню з Німеччиною. Акцію Василенка зїзд одобрив 72 голосами проти 14!

Військовий ґубернатор в Києві.

Старокраєві ґазети доносять, що кабінет порішив віддати Київщину під заряд військових властий. Ґубернатором іменовано ґенерала Ханукова.

Орґанізація шкіл в Холмщині.

Київ, 15. VI. — Міністер заграничних справ, Дмитро Дорошенко, каже, що в північній части Холмщини орґанізація українських шкіл іде знаменито.

Комісарем Холмщини і Полїся іменовано Дмитрюка на місце Скоропис-Йолтуховського.

Др. Іларіон Сьвенціцький є секретарем української амбасади в Берлїні.

Міністерство просьвіти запросило Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у Львові вислати свого представника в київську комісію, яка має виготовити проект основання Української Академії Наук в Києві.

„Нова Рада" каже, що буржуазія на Україні заходить ся використати смерть царя для монархістичних цілий.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Бесарабія управляєсь автономно.

На інтерпеляції деяких послів румунського парляменту премієр Манґільоман дав отсе поясненє: Положенє в Бесарабії з дня на день поправляєть ся. Автономна бесарабська Народна Рада, яка має право рішати аґрарні реформи, поділила землю між селян. Адміністрація там є автономна, а правительство має там лише свого ґенерального комісаря.

Чеські змагання.

Дня 13. липня 1918 року в Празі основано Чеський Народний Комітет, президентом котрого вибрано посла Крамаржа. Сей комітет видав до чеського народу отсей поклик: Чехо-Словаки! Ви повинні памятати, що ваша задача лежить в роботі над виборенем права самоозначення і в роботі для автономної демократичної чесько-словацької держави, з власною адміністрацією, з власним парляментом і з власною відвічальностию.

Хорватський бан (намісник) вислав до правительства домаганє, щоби в Хорватії завести військову управу з огляду на те, що деякі аґітатори пропаґують в краю ідею великосербської держави.

Засуд бувшого французького міністра.

Французький сенат, в ролі найвисшого трибуналу, засудив посла Луїса Дж. Мальви, бувшого міністра внутрішних справ Франції, на 5-літне вигнане. Луїсови Мальви доказано, що він яко міністер зносив ся підчас війни з німецькими державними урядниками. Мальви на вигнаню не тратить права горожанства.

Мальви вибрав собі місто Сан Себастіян, в Еспанії, яко місце свого житя на вигнаню. Сан Себастіян лежить над Біскайським заливом, 12 миль від французької границі.

Барон Отто фон Франц, бувший австрійський посол в Копенгазі, зістав іменований австро-угорським амбасадором у Москві.

Торговля Канади за цьвітень, май і червень, 1918, виносила 115,443.213 долярів меньше ніж за сейсам період в 1917 році.

Населене Петрограду.

Найновійший спис населеня Петрограду виказує, що населене сього найбільшого в Росії міста виносить тепер 1,417.000 душ, або 1,000.000 душ меньше, як 18 місяців тому назад.

ЛІСТА СТРАТ.

(у.—убитий; р.—ранений; тр.—тяжко ранений; пр.—погиб від ран; нв.—погиб від недуг; п.—пропав. — Коли хтось із читачів завважає, що потрогогь Українця тут нема, просить ся донести про се редакції).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on August 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.).

Вашінґтон, 6. VIII. — Нинїшна ліста страт в американській армії виказує 358 імен, з того убитих 31, погибших від ран 6, тяжко ранених 313, ранених 7, полонених 1. Між ними:

Михайло Пелєнський, Філадельфія, у.
Антін Андрушко, Ґіл, Віс., тр.
Юрко Рудник, Шікаґо, тр.
Юрко Кукула, Іст Юнґставн, О., тр.
Андрій Сукало, Шікаґо, тр.
Василь Лапчук, Кейпорт, Н. Дж., пр.

Вашінґтон, 7. VIII. — Нинїшна ліста страт армії виказує 871 імен, з того убитих 114, тяжко ранених 371, ранених 269, пропавших 165, погибших від недуги 1, погибших з иних причин 2. Між ними є:

Митрофан Михайчик, Філадельфія, у.
М. Оцельчук, Іст Кембрідж, Масс., у.
Федь Карецький, Флінт, Міш., тр.

Вашінґтон, 8. VIII. — Нинїшна ліста страт американських війск виказує число 347, з того убитих 133, погибших від ран 17, погибших з иних причин 6, ранених 97, тяжко ранених 82, пропавших 10. Між ними є:

Михайло Кущ, Ваендот, Міш., у.

ГУМОР І САТИРА.

Знає без читаня ґазет.

— В мене є засада не читати нічого, що ґазети пишуть про мене — каже сенатор Сорґум.

— Але що се за засада? Майже все про вас добре пишеть ся, а се варта прочитати — каже його знакомий.

— Не потребую читати про себе в ґазеті — говорить вперто сенатор — бо все, що там є про мене, виходить зпід мого пера...

Вінчане кобили.

Ділось се десь коло 1903 року. Орґанізатор української незалежної церкви в Канаді, І. Бодруґ, проповідував у Портаж-ля-Прери. Католикам було се не до смаку. Коли вони вчули, що Бодруґ вже відїздить, післали одного парубка, щоб той „спублічив" Бодруґа межи людьми.

Парубок підійшов зухвало до Бодруґа:

— То ви вже відїзджаєте?

— Відїзджаю.

— А тато просили, щоби ви ще вернули та дали нашій кобилі шлюб.

Нарід, що тому прислухував ся, — в сьмix.

— А ти повнолітний? — спитав Бодруґ. — Маєш двайцять і один рік?

— Маю.

— Отже пійди до тата, хай він принесе твою метрику і кобилу тут приведи, так я тебе з нею звінчаю. Та борший, щоб до трену усю ту параду закінчити. („Ранок").

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.